

THIS. 27, 62. 121, 130.

वृथक् (von 2. वृ) adv. so v. a. वृथा; nach Sij. = पृथक्. वार्तजूता उप यवि। पतन्ति वृथगण्यः RV. 8, 43, 4. 5.

वृथा (wie eben) adv. gāṇa स्वरादि zu P. 1, 1, 37. 1) zufällig, nach Belieben; ohne Weiteres, wie sich's fñgt; lustig: आ ह्येनासो न पत्तिषो वृथा नरो कृष्या नो वीतेयं गत RV. 8, 20, 10. 1, 58, 4. 63, 7. 88, 6. उदपत-  
न्नरूपा भानवो वृथा 92, 2. 140, 5. अथ स्वयं कृता दिव आ वृथा ययुः 168, 4. वृथासुप्तपथिभिः (नदीः) 2, 15, 3. सूर्यस्तपति तप्यतुर्वृथा 24, 9. नि ये रिषा-  
त्प्राज्ञसा वृथा गावा न दुर्धुरः 5, 56, 4. AV. 20, 127, 5. RV. 6, 12, 5. वृथा पवित्रं अर्षति 9, 16, 7. 30, 1. 64, 17. 88, 6. अथैरिव धमा वृथा 22, 2. वृथा पाज्ञासि कणुते नदीषा 76, 1. 88, 5. 109, 21. वृथा क्रीकृत इन्द्रवः 21, 3. 97, 9. 10, 26, 7. 61, 24. 93, 13. तान्येके वृथैवाप्यसिप्तिं *werfen sie ohne Weiteres weg* TBa. 3, 3, 2. SHAPV. Ba. 3, 1. वृथादकानि *das nächste beste Wasser* Çat. Ba. 9, 4, 2, 9. ० मोसं *das erste beste Fleisch, nicht näher geprüfetes und als der Vorschrift entsprechend befundenes —, nicht nach der Vorschrift behandeltes —, nur zum eigenen Genuss dienendes Fleisch* 11, 7, 2. M. 4, 213. 5, 24. Jāñ. 1, 167. MBh. 1, 6032. Māx. P. 34, 56. Verz. d. Oxf. H. 281, 6, 35. ० पक्व Gōh. 2, 9, 3. ० पाकान्नभक्षणप्रा-  
प्यति Verz. d. Oxf. H. 281, 6, 84. ० कृसरसंयाव M. 5, 7. Jāñ. 1, 173. ० प-  
प्रुत्र *nur zu seiner Befriedigung ohne Berücksichtigung der Gütter* M. 5, 38. वृथा = अविधौ AK. 3, 4, 22 (28), 9. H. an. 7, 29. — 2) unnützer Weise, für Nichts und wieder Nichts, vergebens, umsonst AK. 3, 4, 22, (28), 9. 3, 5, 4. H. 1534. H. an. Mhd. a. v. j. 37. स नापृष्वक्मभिव्यास्यः। वृ-  
थैव स्यात् TBa. 3, 2, 8, 8. तेनास्य तद्व्यासं संपद्यते Kauç. 68. न कुर्वति वृथा चेष्टाम् M. 4, 63. 8, 111. MBh. 1, 6032. 3, 15551. 13, 13354. R. Gōh. 2, 6, 12. लङ्घनं च समुद्रस्य कथं तु (wohl n. zu lesen) न वृथा भवेत् 5, 9, 39. वृथा ज्ञातो मम अमः 15, 1. Raçh. 2, 34. 3, 56. 12, 81. Çik. 72, 10. 172. ad 54. Çic. 3, 52. Varāh. Bṛh. S. 104, 83. Spr. (II) 46. 1446. 2033. वृथा वृ-  
ष्टिः समुद्रेषु वृथा तप्तस्य भोजनम् (I) 2890. 5031. KATHA. 22, 200. Bṛāg. P. 1, 7, 51. P. 8, 1, 8. Schol. SARYADARÇANAS. 70, 7. संयुत्य च पितुर्वाक्यं न कर्तव्यं वृथा *für Nichts und wieder Nichts gesprochen haben, ein Wort unerfüllt lassen* R. 2, 21, 41. 7, 65, 35. गर्जितेन वृथा किं ते कथितेन च MBh. 1, 5995. वृथा जन्म रूपत्रस्य 3, 13353. वृथा जन्मानि चत्वारि वृथा दानानि षोडश 13352. 13357. Māx. P. 121, 10. ० वाच् Gōh. 3, 5, 11. ० सुत Nī. 11, 4. वृथाक्त Māx. P. 116, 2. ० ज्ञात M. 5, 89. Spr. 1868. वृथात्यन्त M. 9, 147. वृथाच्छून Sij. D. 214, 8. वृथाद्या M. 7, 47. वृथालम्ब 11, 144. ० हेर् Jāñ. 3, 276. ० पाक् MBh. 3, 15552. ० अम Pāñāt. 116, 25. वृथाकार Spr. 1261. यत्र वृथाभिविवेशः HALI. 4, 99. ० दान M. 8, 159. Jāñ. 2, 47. am Anfange eines adj. comp.: ० लिङ्गा हिंसा MBh. 3, 12059. ० वादगतिस्मृ-  
ति Bṛāg. P. 3, 5, 14. वृथोद्यम 30, 13. तेषां माता ० प्रजा Māx. P. 22, 42. — 3) verkehrt, falsch, unrichtig, unwahr, mit Unrecht: वृथा खलु मया मनसः संतापवृद्धिरुदेद्यते Vikr. 53, 20. यत्रादप्येष्टयापिषु दण्डो वैधियते वृथा Bṛāg. P. 6, 2, 2. ० वृषसमावृत HARIV. 11151. ० मार्गप्रदर्शिन KATHA. 34, 202. वृथाभिमान Spr. (II) 750. वृथाभिमानिन् वृथापदेशिन् वृक्षानुष्ठान WERN. GJOT. 111. am Anfange eines adj. comp.: ० मति MBh. 2, 594. वृथाचार 5, 4149. ० व्रत HARIV. 11187.

वृथात् (von वृथा) n. Vergeltlichkeit Sij. D. 214, 4.

वृथार्थः (वृथा + सक्) adj. leicht bewältigend: यद् परार्थेर्वि दस्युर्वी-

नावकतो वृथाषाट् RV. 1, 63, 4.

1. वृद्ध (partic. von 1. वर्ध्) 1) adj. P. 7, 2, 15. Schol. Der der Bedeutung nach entsprechende compar. ज्ययस् und वर्धयिस्, superl. ज्येष्ठ und वर्धिष्ठ P. 5, 3, 62. 6, 4, 157. Vop. 7, 56. 58. zu belegen sind übrigens auch वृद्धतर und वृद्धतम. a) erwachsen, gross geworden; gross, hoch u. s. w.; = बृह, प्रवृद्ध H. an. 2, 251. Mhd. dh. 18. बं (इन्द्र) सुतस्य पीतये सद्यो वृद्धा धन्यायथा: RV. 1, 5, 6. वृद्धस्य चिहर्धतामस्य तनूः 6, 24, 7. वृद्धस्य चि-  
हर्धता यामिनततः 1, 51, 9. उत्सङ्गे वृद्धानां गुरुषु भवेत्कीदृशः श्लोकः Vikr. 148. पर्वत RV. 5, 60, 2. येन वृद्धा न शर्वसा 6, 44, 3. अतस 8, 49, 7. Indra 3, 32, 7. 4, 19, 1. AV. 11, 8, 34. VS. 18, 4. क्रमवृद्धदेशोत्तरः। तोपादिभिः  
progressiv stets um das Zehnfache an Menge zunehmend Bṛāg. P. 3, 26, 52. अथ तेन सुवर्णेन वृद्धकोषो ऽधिरेण सः। भवू पुत्रको राजा angewach-  
sen, vermehrt KATHA. 3, 24. वृद्धेर्धनैः Ht. 115, 2. Spr. (II) 630. fgg. शी-  
तवृद्धतरायामास्त्रियामा यासि länger geworden R. 3, 22, 13. ० वेग stark, heftig, gross Varāh. Bṛh. S. 27, 6. — b) herangewachsen (im Gegens. zu jung), alt, bejahrt (subst. Greis) AK. 2, 6, 2, 12. 42. Tāt. 2, 6, 9. H. 389. H. an. Mhd. HALI. 2, 348. वृद्धः सप्तपुत्रवयस्कः Mh. I, 23, a, 8 v. u. Suçr. 1, 129, 1. 10. über 80 Jahre alt Pāñāçāñtenduc. 2, 6, 4. — TS. 2, 2, 4, 4. TBa. 1, 7, 2, 3. SHAPV. Ba. 4, 6. Āçv. Gāh. 1, 7, 21. 14, 8. 3, 10, 6. M. 2, 150. 4, 154. 179. 184. 7, 38. 8, 66. 71. 312. 350. 395. 9, 280. 385. MBh. 1, 6032. 6130. R. 2, 1, 10. 50, 19. 59, 20. 63, 30. 87. 64, 84. Raçh. 9, 79. 12, 20. ० सेवा Kām. Nīti. 4, 6. ० सेवित्व 8, 7. ० सेविन् M. 7, 38. वृद्धापसे-  
विन् Spr. (II) 504. 2836. (I) 4. न तेन वृद्धो भवति येनास्य पतितं शिरः। यो वै युवाप्यधीयानस्तं देवाः स्थविरं विदुः॥ 1392. 1968. 2891. fgg. 4624. 4627. Varāh. Bṛh. 24, 11. KATHA. 18, 255. वृद्धवाल n. MBh. 5, 5428. 5486. आवृद्धवालकम् LA. (III) 92, 9. ज्ञानवृद्धा व्योवालः an Kenntnissen ein Greis, an Jahren ein Kind R. 2, 45, 8 (43, 10 Gōh.). अर्धवृद्धा AK. 2, 6, 2, 17. अवृद्धा 18. वृद्धतम R. 5, 1, 97. वृद्धव्याध Ht. I, 4. वृद्धकुमारी P. 6, 2, 95. Schol. तापसवृद्धा Çik. 68, 17 (vgl. gāṇa कडारादि zu P. 2, 2, 38). रुहिवोर° R. 5, 60, 26. कुरु° Bhāg. 1, 12. कुल° Bṛāg. P. 4, 9, 39. पौर° MBh. 1, 4615. Daçak. 94, 8. ग्राम° Mh. 31. घोष° Raçh. 1, 45. शुद्धास° Vikr. 43. अतःपुर° KATHA. 32, 174. गृह° 28, 46. 96. कुलं सुवृद्धम् ein sehr altes Geschlecht Spr. (II) 1821. — c) alt so v. a. erfahren, unter-  
richtet; = पण्डित, प्राज्ञ, स u. s. w. AK. 3, 4, 28, 108. H. an. Mhd. HALI. 2, 177. 155. नाप्राप्तकालो म्रियते म्रुते वृद्धानुशासनम् MBh. 3, 2570. 3088. Spr. 2619. Schol. 2 zu Bṛāṭ. 1, 27. — d) hervorragend, sich aus-  
zeichnend durch (die Ergänzung im inkr. oder im comp. vorangehend): ज्ञानेन वयसोवसा R. 2, 45, 18. त्रैविद्यं M. 7, 37. MBh. 13, 5109. यशो° 1, 4692. विद्याशीलवयोवसान° R. Gōh. 4, 80, 12. कुलशील° 5, 44, 20. R. Schol. 2, 1, 9. Spr. (II) 688. प्रज्ञा°, धर्म°, विद्या°, वयसा (I) 1834. धन° 5178. Kumāras. 5, 16. Ht. 19, 3. जरा° R. 3, 61, 26. — e) von grosser Bedeutung, wichtig VS. Pāñ. 1, 169. — f) fremd gestimmt, ergötzt, fröhlich; hochfahrend: अस्मे वृद्धा अस्तमिद् RV. 1, 38, 15. (सुष्ठुलिषु) वृ-  
द्धासु चिहर्धना यासु चाकान्तं die freudigen Lieder, an welchen der Er-  
fremmer (Agni) seine Lust haben mag, 10, 91, 12. stolz 5, 20, 2. 7, 18, 12. — g) in der Grammatik gesteigert (zu आ, ऐ oder औ) AV. Pāñ. 4, 55. Līp. 7, 8, 5. Pushpas. 5, 1. fgg. in der ersten Silbe ein आ, ऐ oder औ enthaltend (oder so behandelt, als wenn ein solcher Vocal dastünde).